

כל השונה הלכות

- **ביום שקורין שלשה עולים**, אין קורין פחות מעשרה פסוקים. ופסוק וידבר ה' אל משה לאמר, עולה למנין הפסוקים. ואם מסתיים הענין בתשעה פסוקים כגון בפרשת ויבא עמלק, שפיר דמי. ואין קורין עם כל אחד פחות משלשה פסוקים, שניים קורין כל אחד ג' פסוקים ואחד קורא ארבעה פסוקים. ואיזה מהם שקרא ארבעה פסוקים הרי זה משובח יותר.
- **אם דילגו פסוק אחד בשבת שחרית**, מאותם פסוקים שכבר קראו בשבת במנחה או בשני וחמישי, צריך לחזור ולקרוא אותם פסוקים שדילגו, אבל לא יברך דספק ברכות להקל, ולאו דווקא פסוק אחד אלא אפילו תיבה אחת.
- **אם דילגו פסוקים בקריאת ס"ת בשבת ולא נזכרו עד שעת מנחה**, כבר עבר זמנו ולא יחזרו לקרוא הפסוקים המדולגים במנחה של שבת אלא יקראו בשבת שאחריה אותם פסוקים שדילגו עם ג' פסוקים מפרשת השבוע.
- **אם דילג בשני וחמישי פסוק אחד ולא קראו**, או בשבת במנחה, וקרא עשרה פסוקים בלי הפסק המדולג, אינו חוזר.
- **שליח ציבור שטעה במנחה של שבת**, וקרא לעולה השלישי רק שני פסוקים וחצי, וכבר בירך השלישי ברכה אחרונה, בדיעבד אין צריך לחזור ולקרוא בברכה ג' פסוקים.
- **בימי שני וחמישי**, אם קראו לאחד העולים שני פסוקים וחצי, ובירך ברכה אחרונה כיון שקראו סך הכל עשרה פסוקים לכל העולים, אין צריך לחזור ולברך ולקרוא עוד פסוק.
- **הקורא בתורה ראשון**, והשני שעלה אחריו קרא מה שקרא הראשון, אם הוסיף על מה שקרא הראשון שלשה פסוקים או אפילו שני פסוקים במקום שאי אפשר, אותו שני עולה מן המנין לחובת היום, ואם לאו אינו עולה מן המנין לחובת היום חוץ מפרי החג משום שאין אפשרות.
- **שליח ציבור שטעה וסיים את הפרשה עם העולה השישי ואמר העולה חצי קדיש**, צריך לקרוא עולה אחר לבד מהמפטיר כדי להשלים למנין שבעה עולים, וחוזר המשלים לקרוא בסוף הפרשה שלשה פסוקים וחוזר ואומר חצי קדיש.
- **לא יעלה אדם לספר תורה עד שיקראו לו לעלות**, ויש שנהגו שהשליח ציבור הקורא בתורה כשרוצה מברך וקורא בלי נטילת רשות כי הוי כאילו משעה שמינהו לשליח ציבור הרשוהו על כך.
- **קודם שיברך פותח הספר** ורואה הפסוק שצריך להתחיל בו כדי שידע על מה הוא מברך, ואח"כ יברך. ואין צריך לסגור הספר תורה בעת שמברך, אבל בברכה אחרונה עדיף יותר שיסגור הספר תורה או שיסכה הכתב במפה, ויברך. וכבר נהגו לכסות הכתב בסודר בין גברא לגברא.

עיוני

הלכה ומשפט

מפי הרב תמיר ישי אסולין שליט"א לתגובות: 4173027@gmail.com
הדלקת נר חנוכה בחלון של תוספת בניה שנוסף ללא אישור השכנים

שאלה

ראובן גר בדירה בבנין משותף ובנה לו תוספת של חדר בדירתו ללא אישור מהעירייה ומהשכנים, בזמן הבניה קיבל תלונות מהשכנים ולא התייחס אליהם, עכשיו לפני חג החנוכה שאלתו האם יכול להדליק נרות חנוכה באותו חלון שזהו החלון היחיד בביתו הפונה לרשות הרבים ויש שם פרסומי ניסא, או שמא לא כדאי להדליק שם נרות חנוכה.

תשובה

הדבר ברור שראובן נהג שלא כשורה שאין שום רשות להוסיף תוספת בניה ללא אישור השכנים והעירייה, ובפרט כשהדבר מפריע לשכנים על פי דין, או שהוא על שלטון שאינו שלו (פרטי או משותף). ומכיון שאותו חדר לא נבנה כדין זה לא ברור שהחלון שייך לו, יש להעדיף להדליק נרות חנוכה על שולחן ביתו שבודאי יוצא בזה ידי חובה, ולא ידליק נרות חנוכה באותו חלון שנבנה שלא כדין.

מוגדרים כליטסים, וכמו שמבואר במס' עירובין (דף נג) 'פעם הייתי מהלך בדרך והייתה דרך עוברת בשדה, אמרה לי תנוקת אחת לסטים כמותך כבשוה'. וכן יש להוכיח קצת מסוף ערכין (דף לד.) דלמיסתר קאי, וחומה כזו העומדת להסתר אין שם בתי ערי חומה עליה, יעו"ש. גם שבי"ל זה למסתר קאי ואין שם שבי"ל הרבים עליו. ועוד הוסיף להביא בזה דברי הגר"ש אלישיב זצ"ל שהיה מורה דנר חנוכה צריך להניחו ברשות הרבים ולא כנגד בית מרובה דיירים שאינו רשות הרבים אלא גרים בו רבים, ושם יחידים עליהם. ועל כן כתב באותו נידון דיש להניח בפתח השני אף שיש שם פחות אנשים.

ויש מקום ללמוד גם לנידון דין, דבית זה דלמיסתר קאי אין להדליק שם נרות חנוכה. אומנם אכתי אין זה הכרח שהוא לעיובא. ובפרט שלגבי נר חנוכה נראה דאין קפידיא בבית שעומד לסתירה, והנה ראיתי בשם הגר"ש אלישיב (שבות יצחק בדיני נר שבת פי"ג) לגבי אהל שפורשים לכמה שעות דאם ישן שם באותו לילה חייב בנר חנוכה, הרי שאין קפידיא בבית שעומד לסתירה. וא"כ מהאי טעמא גם בית שעומד להסתר מחמת שנבנה שלא כדין, אין זה מעכב. אבל י"ל דהואיל והוא בגזל, א"כ גם עתה שהוא דר בו אינו שלו, ועל כן גרע טפי.

העולה מכאן, דאומנם אין ברור כלל לומר שלא יצא ידי חובה, ובפרט שלדינא גם אם הדליק במקום שאין פרסומי ניסא יוצא ידי חובה, מ"מ ודאי שלכתחילה יש להעדיף להדליק בתוך ביתו שהוא מקום שלו מן הדין ובראי יוצא שם ידי חובה (כמו שנתבאר בשו"ע בסימן תרנ"א ס"ה דבשעת הסכנה מודליקה על שולחנו וריו), ולא להדליק במקום שהוא גזול שהוא עומד לסתירה כיון שנבנה שלא כדין.

הנה מצוות הדלקת נר חנוכה הוא להדליק באופן שיש פרסומי ניסא לבני רשות הרבים וכמו שנתבאר בשו"ע (או"ח סימן תרע"ט ה'). נר חנוכה מניחו על פתח הסמון לרשות הרבים מבחוץ אם הבית פתוח לרשות הרבים מניחו על פתחו, ואם יש חצר לפני הבית מניחו על פתח החצר, ואם היה דר בעליה שאין לו פתח פתוח לרשות הרבים מניחו בחלון הסמוך לרשות הרבים, וכו' עכ"ל.

אומנם כאן בנידון זה שאותו חלון הפונה לרשות הרבים נבנה באיסור ללא הסכמת השכנים ואישור העירייה, י"לע האם גם כן רשאי להדליק שם כיון שבאמת מתפרסם שם הנס יותר, או שמא יש בזה קפידיא מומת שאתו חלון לא נעשה בהיתר והרי זה כאילו מודליק בחלון שלא שייך לו ואולי אין יוצא בזה ידי חובה, או עכ"ל פ' לכתחילה יש להעדיף להדליק במקום אחר.

והנה מדין מצוה הבאה בעבירה פשוט שאין כאן איסור שהרי הנותר והשמן הם שלו, ומה שאותו חדר נעשה באיסור אינו מפריע לצאת ידי חובה בנרות חנוכה, דאין המצוה בגוף החדר רק בנרות והרי מודליק כדיון, אבל י"ל עם זאת יש בזה בעיה אחרת שלא להדליק במקום שאינו שלו על פי דין. והנה מצוינו באחרונים שישו על בית שאין בו ד' אמות שלענין מצוה אינו חשוב בית פשוט ומצוה, האם אפשר להדליק בו נרות חנוכה, והעלו האחרונים (עיי' שו"ת מנחת שלמה ח"ב סימן נ"א, וכן מוטו משמיה דהגר"ש א', וכו' דהגר"ז קרליין בספר חוט שני חנוכה עמ"ל שו"ת) שצריך להדליק בו נרות חנוכה, דדיון נר חנוכה אינו צריך שם בית, אלא כל שדר בן בקביעות יש בו גובה עשרה טפחים חשוב בית לענין זה וצריך להדליק בו. ומכאן היה אפשר ללמוד דה"ה בית שנבנה באיסור, אפשר להדליק בו נרות חנוכה דאף אם נימא שיש כאן חסרון בשם בית שהוא עומד לסתירה, מ"מ כל שדר שם אין כאן קפידיא מצד שם בית.

אבל יש לחלק דשם עכ"ל פ' לפי מה שייחא אותו לבית שם בית עליו, אבל כאן הרי אינו שלו שנבנה שלא כדין, ואולי גרע טפי.

והנה ראיתי בספר חשוך חמד (שבת כא: ענין ג') שהסתפק במי שיש לו ב' פתחים אחד פתוח לרשות הרבים שאין רגל מצויה בו כל כך, ולעומתו יש לו שבי"ל שרבים עוברים דרכו באיסור ובאין שיהיה דרך הרבים עוברת בתוך שדרו (ב"ק דף כז.) ורבים הם העוברים שם בלי רשות יותר מהעוברים דרך רשות הרבים, היכן ידליק, ורבים בשם הגר"ח קנייבסקי זצ"ל שהשיב שאין להניח את החנוכה בפתח הפונה לשביל של רבים העוברים בו שלא ברשות, והואיל והם